

vel ikke være saa fjern, da Bybefolkningen her i Danmark er lige saa talrig som Landbefolkningen. Man vil altsaa være i Stand til paa Forhaand i nogen Grad at tage Hensyn til Forskydningen, naar man omlægger Valgkredsene, som Grundloven byder. At Udviklingen gaar i den af mig antydede Retning, skal jeg kun ganske kort paaavise ved at nævne, at i 1845 udgjorde Bybefolkningen knap $\frac{1}{5}$ af den samlede Befolkning, medens Befolkningen i Landdistrikterne omfattede $\frac{4}{5}$ af den. Men allerede i 1860 var Bybefolkningen vokset til $\frac{3}{10}$, medens Befolkningen i Landdistrikterne var gaaet ned til $\frac{7}{10}$. Nu er Forholdet jo det, at Bybefolkningen udgør $\frac{2}{5}$, og Befolkningen i Landdistrikterne $\frac{3}{5}$; saaledes stiller Sagen sig efter den sidste Folketælling. Man vil altsaa se, at der er en jævn Forskydning af Befolkningen, ikke bort fra Landet, idet Landets Befolkning ogsaa tiltager, men saaledes, at Tilvæksten hovedsagelig søger til Byerne. Man vilde altsaa være i Stand til at tage noget Hensyn hertil og derved ogsaa kunne opnaa, at man ikke om ganske faa Aar skal nødsages til en ny Omlægning. Jeg skal imidlertid ikke komme meget ind herpaa, men kun omtale Forholdene, saaledes som de nu stille sig for dette Forslags Gennemførelse. At Forholdene ere uretfærdige, saaledes som de ere, og at store Dele af Befolkningen lide Uret derved, er der vist nok overalt Enighed om; men Spørgsmaalet er kun, paa hvilken Maade man kan raade Bod paa denne Uretfærdighed. Der turde jeg maaske henvise til, at Socialdemokraterne, straks da denne Sag blev rejst, og før den kom her op i Tinget, krævede Grundloven opfyldt, fuldt ud efter dens Ord. Den højtærede Konseilspræsident mente at kunne ordne Sagen paa en anden Maade. Han syntes ikke om at følge Grundlovens Bud, men mente, at det var bedre at forandre Grundloven og fiksere Tallet, idet han var noget bange for — hvad der ogsaa har været udtalt her i Dag —, at man ellers vilde komme til et for højt Antal af Folketingsmænd. Vi Socialdemokrater have ikke skiftet Anskuelse om, hvad der er det rigtige, og hvad der bør ske paa dette Omraade. Vi have kun ment, at Forholdene vare ved at blive fortvilede, og at man maatte se at komme frem ad en eller anden Vej. Da nu den højtærede Konseilspræsident troede at kunne gennemføre en Grundlovsforandring, saa fulgte vi ham; men jeg tør maaske sige her, at vi gjorde det nødtigt og kun med megen Overvin-

delse. Det har jo ogsaa vist sig, at vi derved ere komne ind paa en Glidebane, idet der nu skal tages Hensyn til Befolkningstæthed og til Vælgertal, og med Hensyn hertil deler jeg saa ganske det ærede 1ste Medlem for 1ste Kreds (Matzens) Opfattelse. Jeg kan ikke se andet, end at hvis dette bliver gennemført som Grundlov, vil det aabne Vejen for adskillig Vilkaarlighed ved en senere Valglovs Vedtagelse, idet de Uretfærdigheder, som en saadan Valglov som Følge heraf kommer til at indeholde, derved ligesom blive grundlovmæssige. Men, som sagt, vi fulgte den højtærede Konseilspræsident, fordi vi troede at kunne komme den Vej ud. Men Stillingen er bleven en anden, efterhaanden som Sagen har udviklet sig; og nu tør man vel nok sige fuldt og helt, at Forslaget — dette om jeg saa maa sige, noget uldne Forslag — er strandet, og temmelig uhjælpelig strandet. Den Gang den højtærede Konseilspræsident i Folketinget fremsatte sin Tanke om en Grundlovsforandring, da indgik de forskellige Grupperes Formænd og Ordførere paa og gave paa Partiernes Vegne deres Ord og Løfte paa, at man vilde holde sig til Spørgsmaalet: Valgkredsordningen, saa at en eventuel Grundlovsforandring alene skulde omfatte den. Der kom officielt til at staa: § 32 i Grundloven; men det var kun selve Valgkredsordningen, som Grundlovsforandringen skulde omfatte. Dog, dette er jo allerede brudt. Fra Højres Side er der kastet et nyt Spørgsmaal ind om Forholdstalsvalg, og dette Spørgsmaal er stillet op, synes det mig, og bliver mere og mere stillet op som et Slags Ultimatum, som et Krav, man ikke vil fravige. Jeg for min Part og mit Parti have ikke noget imod Forholdstalsvalg. Vi kunne godt og ville godt indrømme, at det er den retfærdigste og rimeligste Maade at vælge paa. Ved Forholdstalsvalg bliver der taget Hensyn til alle Klasser og Dele af Befolkningen, og man naar derved vistnok Retfærdigheden saa nær, som det paa nogen mulig Maade kan lade sig gøre. Men det er jo ogsaa ganske rigtigt, hvad det ærede 1ste Medlem for 7de Kreds (Madsen-Mygdal) udtalte, at Forholdstalsvalg i Forbindelse med den privilegerede Valgret er umulig, det lader sig ikke gennemføre. Saaledes som Valgene ere til Folketinget i Øjeblikket, skal jeg give det ærede 1ste Medlem for 1ste Kreds (Matzen) ganske Ret i, at man rammer ikke Retfærdigheden derved, store Minoriteter paa forskellige Steder forblive urepræsenterede.